

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 5 від 21.02. 2018 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

Комунікативна лінгвістика

підготовки бакалавра

03 Філологія

спеціальність 035 Філологія

освітня програма (Прикладна лінгвістика)

Програма навчальної дисципліни «Комунікативна лінгвістика» підготовки бакалаврів, 03 Філологія, напрям підготовки 035 Філологія (Прикладна лінгвістика).

«22» січня 2018 р. – 10 с.

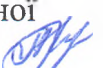
Розробник: к.філол.н., старший викладач кафедри прикладної лінгвістики
Макарук Л. Л.

Рецензент: к.філол.н., професор кафедри практики англійської мови Коляда Е. К.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри прикладної лінгвістики
протокол № 8 від 24. 01. 2018р.

Завідувач кафедри (Біскуб І. П.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету іноземної філології
протокол № 6 від 21. 02. 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Павлюк А. Б.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

КОМУНІКАТИВНА ЛІНГВІСТИКА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Філологія Напряму підготовки 035 Філологія (Прикладна лінгвістика), бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Рік навчання 2
		Семестр 4
ІНДЗ: є		Лекції 20 год.
		Аудиторних 52 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Практичні 32 год.
		Консультації 8 год.
		Тижневе 3 год
	Форма контролю: залік	

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Філологія Напряму підготовки 035 Філологія (Прикладна лінгвістика), бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 год./4 кред.		Рік навчання 4
		Семестр 7
ІНДЗ: є		Аудиторне навантаження 24 год.
		Лекції 8 год.
		Практичні 16 год.
		Самостійна робота 82 год.
		Консультації 14 год.
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Комунікативна лінгвістика» є ознайомлення студентів з ключовими аспектами комунікативної лінгвістики як провідного напрямку сучасного мовознавства, що уможливить формування у студентів навичок та умінь, необхідних для успішного усного та писемного спілкування та проведення комплексного лінгвістичного аналізу тексту.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Комунікативна лінгвістика» є ознайомлення студентів із:

- загальними законами комунікації;
- природою, компонентами і формами комунікації;
- специфікою комунікації, залежно від різних умов (соціальних, культурних тощо);
- закономірностями взаємодії мовних і позамовних засобів комунікації;

- закономірностями взаємодії мовних і позамовних засобів комунікації;
- етапами і закономірностями породження і сприйняття мовлення в різних комунікативних умовах;
- складовими комунікативного акту в міжособистісному спілкуванні: мовним кодом (дискурсом, текстом, мовленнєвим жанром, мовленнєвим актом, повідомленням), спілкування тощо);
- породженням і сприйняттям мовлення, а також причинами, механізмами і типами комунікативних невдач;
- складовими комунікації, пов'язаними з риторикою мовлення (стилем спілкування, комунікативно-риторичними властивостями мовлення, функціональними стилями мовлення.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Опанувавши курс «Прагмалінгвістика та комунікативна лінгвістика» студенти зможуть:

1. Вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
2. Здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
3. Використовувати закони комунікації.
4. Виявляти закономірності взаємодії мовних і позамовних засобів комунікації.
5. Враховувати закономірності породження і сприйняття мовлення в різних комунікативних умовах.
6. Виявляти причин комунікативних невдач.
7. Послугуватися методами дослідження мови і засобів інших семіотичних систем у процесах комунікації.
8. Враховувати специфіку невербальних компонентів комунікації під час інтеракції.
9. Брати до уваги особливості мультимодальних, візуальних та іконічних семіотичних ресурсів.
10. Критично аналізувати писемні усні комунікативні акти.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається з одного змістового модуля, який визначається метою та змістом програми і відповідає кількості кредитів, передбачених навчальним планом на вивчення дисципліни протягом семестру.

Структура навчальної дисципліни подається у вигляді Таблиць 3 та 4.

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. PRAGMALINGUISTICS AND COMMUNICATIVE LINGUISTICS					
Тема 1. Communicative linguistics as a science. Methods of communicative linguistics. Communication as an activity. Functions of communication.	10	2	2	6	
Тема 2. Communication, its types and	12	2	4	6	

significance. Communication channels. Modern forms and means of human communication process. The main laws of communication.					
Тема 3. A speech act and its structure. A sender and a receiver in the communication process. Types of speech acts.	12	2	4	6	
Тема 4. Pragmatic aspects of communication. Gender aspects of communication. Communicative intentions and strategies.	12	2	2	6	2
Тема 5. Communication models.	12	2	4	6	
Тема 6. Explicit and implicit information. Communication failures. Strategies and tactics of communication.	12	2	2	6	2
Тема 7. Text and discourse.	14	2	4	6	2
Тема 8. Non-verbal communication. Paralinguistics. Oral and written means and ways of communication.	12	2	4	6	
Тема 9. Visual and iconic communication. Multimodal Communication	12	2	4	6	
Тема 10. Complex communicative analysis: its peculiarities and stages.	16	2	2	6	2
Всього годин:	120	20	32	60	8

Таблиця 4

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. PRAGMALINGUISTICS AND COMMUNICATIVE LINGUISTICS					
Тема 1. Communicative linguistics as a science. Methods of communicative linguistics. Communication as an activity. Functions of communication.	14	2		10	2
Тема 2. Communication, its types and significance. Communication channels. Modern forms and means of human communication process. The main laws of communication.	12		2	10	
Тема 3. A speech act and its structure. A sender and a receiver in the communication process. Types of speech acts.	12	2		10	
Тема 4. Pragmatic aspects of communication. Gender aspects of communication. Communicative intentions and strategies.	12	2		8	2
Тема 5. Communication models.	12		2	10	
Тема 6. Explicit and implicit information. Communication failures. Strategies and tactics of communication.	12		2	10	

Тема 7. Text and discourse.	12	2		10	
Тема 8. Non-verbal communication. Paralinguistics. Oral and written means and ways of communication.	14		2	10	2
Тема 9. Visual and iconic communication. Multimodal Communication	7		2		4
Тема 10. Complex communicative analysis: its peculiarities and stages.	7			4	4
Всього годин:	120	8	16	82	14

5.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

На самостійне опрацювання з подальшим обговоренням під час консультацій пропонуються наступні питання:

1. Modern forms and means of human communication.
2. Icons in the process of communication.
3. Advantages and disadvantages of iconic communicationю
4. Functions of icons in mass media.
5. Communicative failures.

Для підготовки індивідуального домашнього завдання студент обирає одну із тем та готує проект:

1. Visual communication.
2. Iconic communication.
3. Non-verbal means of communication in modern texts.
4. Paralinguistic components in oral communication.
5. Paralinguistics.
6. Multimodal texts.
7. Icons and their relation to other types of signs.
8. The influence of visual components on a person in the process of communication.
9. Color and its role in the process of communication.
10. Speech acts.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне тестування має на меті перевірку рівня знань студента при виконанні різного виду завдань. При вивченні курсу “Комунікативна лінгвістика” студент виконує такі види робіт: вивчення теоретичного та практичного матеріалу (на лекційних, практичних заняттях та самостійно, включаючи підготовку індивідуального завдання), написання залікового тесту. Відсутність студента на заліковій роботі оцінюється у «0» балів. Повторне написання залікової роботи можливе лише за наявності офіційного документу, який підтверджує відсутність студента.

Рівень знань студента оцінюється в балах, фіксується в журналі після вивчення змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою за семестр заноситься в заліково-екзаменаційну відомість.

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів. Підсумковий контроль у 1 семестрі здійснюється у формі заліку. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні курсу визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: зараховано / незараховано (з можливістю повторного складання).

Дисципліна складається з одного змістового модуля та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

7. поточне оцінювання змістового модуля (максимум 50 балів);
8. індивідуальне завдання (максимум 20 балів);
9. заліковий тест (максимум 30 балів).

Таблиця 5

Поточний контроль (мах - 50 балів)					Індивідуальне домашнє завдання (мах – 20 балів)	Підсумковий контроль (мах – 30 балів)	Загальна кількість (мах – 100 балів)
Модуль 1					Модуль 2	Модуль 3	
Змістовий Модуль						Заліковий тест	
T1	T3	T5	T7	T9			
T2	T4	T6	T8	T10			
10	10	10	10	10	20	30	100

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

8. Александрова О. В. Соотношение устной и письменной речи и языка СМИ / О. В. Александрова // Язык средств массовой информации : учеб. пособие для вузов / под ред. М. Н. Володиной. – М. : Академ. Проект ; Альма Матер, 2008. – 760 с. – (Gaudeamus). – С. 337–349.

9. Амирова Т. А. Функциональная взаимосвязь письменного и звукового языка / Т. А. Амирова ; [отв. ред. чл.-кор. АН СССР В. М. Солнцев]. – М. : Наука, 1985. – 288 с.
10. Амирова Т. А. К истории и теории графемики / Т. А. Амирова. – М. : Наука, 1977. – 193 с. – (Гл. ред. вост. лит.).
11. Анисимова Е. Е. Лингвистика текста и межкультурная коммуникация (на материале креолированных текстов) : учеб. пособие [для студ. фак. иностр. яз. вузов] / Е. Е. Анисимова. – М. : Изд. центр “Академия”, 2003. – 128 с.
12. Анисимова Е. Е. Паралингвистика и текст (к проблеме креолизованных и гибридных текстов) / Е. Е. Анисимова // Вопр. языкознания. – 1992. – № 1. – С. 71–78.
13. Антипов Г. А. Текст как явление культуры / [Георгий Антипов, Олег
14. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Ф. С. Бацевич. – К. : Вид. центр “Академія”, 2004. – 344 с.
15. Бернацкая А. А. К проблеме «креолизации» текста: история и современное состояние // Речевое общение : специализир. вестн. / Краснояр. гос. ун-т ; под ред. А. П. Сквородникова. Вып. 3(11). – Красноярск : [б. и.], 2000. – С.104–110.
16. Большакова Л. С. О содержании понятия “поликодовый текст” // Вестн. Новгород. гос. ун-та. Сер. : История. Филология. – 2008. – № 49. – С. 48–51.
17. Валгина Н. С. Теория текста / Н. С. Валгина: учеб. пособие.– М. : Логос, 2004. – 280 с.
18. Вашунина И. В. Особенности визуального способа представления информации / И. В.Вашунина // Вестн. Ун-та РАО. – 2008. – № 3. – С. 39–43.
19. Ворошилова М. Б. Креолизованный текст: аспекты изучения // М. Б. Ворошилова. // Политическая лингвистика / Урал. гос. пед. ун-т. – Екатеринбург : [б. и.], 2007. – Вып. 1(21). – С. 75–80.
20. Гойхман О. Я. Речевая коммуникация: учеб. [2-е изд., перераб. и доп.] / О. Я. Гойхман, Т. М. Надеина. – М. : ИНФРА, 2007. – С. 103–109; 128–159; 189–247; 268–271. – (Высшее образование).
21. Горелов И. Н. Безмолвной мысли знак: рассказы о невербальной коммуникации / И. Н. Горелов, В. Ф. Енгальчев. – М. : Молодая гвардия, 1991. – С. 3–13.
22. Горелов И. Н. Невербальные компоненты коммуникации / И. Н. Горелов. – М. : Наука, 1980. – 104 с.
23. Графические знаки : проблемы исследования, разработки и стандартизации : тез. докл. Всесоюз. наУченые конф. (Киев, 29–30 сент. 1988 г.). – Киев : [б. и.], 1988. – 137 с.
24. Грушевицкая Т. Г. Основы межкультурной коммуникации : [учебник для вузов] / Т. Г. Грушевицкая, В. Д. Попов, А. П. Садовин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 352 с.
25. Дейк Ван Т. А. Язык. Познание. Коммуникация / Ван Т. А. Дейк ; [под. ред. В. И. Герасимова] ; [пер. с англ.]. – М. : Прогресс, 1989. – 312 с.
26. Денисенко Н. Ф. Колір у нашому житті / Н. Ф. Денисенко // Дошк. виховання. – 2006. – № 11. – С. 16–18.
27. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум : Наук.-навч. посіб. / А. П. Загнітко // – Вид. 2-ге, доп. і переробл. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. – 313 с.
28. Засурский Я. Н. Медиатекст в контексте конвергенции / Я. Н. Засурский // Язык современной публицистики : сб. ст. / сост. Г. Я. Солганик. – [3-е изд.]. – М. : Флинта ; Наука, 2008. – С. 7–13.
29. Иттен Й. Искусство цвета / Иоганнес Иттен. – М. : Д. Аронов, 2007. – 96 с.
30. Кашкин В. Б. Введение в теорию коммуникации : учеб. пособие / Вячеслав Кашкин. – Воронеж : Изд-во ВГУ, 2000. – 175 с.
31. Кашкин В. Б. Основы теории коммуникации: Краткий курс / Вячеслав Кашкин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : АСТ “Восток – Запад”, 2007. – 256 с. – (Лингвистика и межкультур. коммуникация : золотая серия).
32. Квіт С. Масові комунікації : підручник / Сергій Квіт. – К. : Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2008. – 206 с.
33. Колшанский Г. В. Паралингвистика / Г. В. Комшанский. – М. : Наука, 1974. – 81 с.

34. Коццолино М. Невербальная коммуникация. Теория, функции, язык, знак / Мауро Коццолино ; [пер. с итал.]. – Харьков : Гуманит. центр, 2009. – 248 с.
35. Крейдлин Г. Е. Невербальная семиотика: язык тела и естественный язык // Г. Е. Крейдлин. – М. : Новое литературное обозрение, 2002. – 592 с.
36. Леонтович О. А. Введение в межкультурную коммуникацию : учеб. пособие / О. А. Леонтович. – М. : Гнозис, 2007. – 368 с.
37. Моррис Ч. Основная теория знаков / Ч. Моррис // Семиотика. – М. : Наука, 1983. – С. 37–89.
38. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації / Г. Г. Почепцов. – К. : Вид. центр “Київ. ун-т”, 1999. – 308 с.
39. Радзієвська Т. В. Текст як засіб комунікації : монографія [АН України ; Ін-т укр. мови] / Т. В. Радзієвська ; [відп. ред. М. М. Тещак]. – К. : [б. в.], 1993. – С. 1–17 ; 187–190.
40. Селіванова О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики : [аналіт. огляд]. – К. : Вид-во укр. фітосоціол. центру, 1999. – 148 с.
41. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – С. 104–105.
42. Серажим К. С. Тексознавство : підручник / К. С. Серажим. – К. : Вид. полігр. центр “Київ. ун-т”, 2008. – 257 с.
43. Солощук Л. В. Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі / Л. В. Солощук. – Х. : Константа, 2006. – С. 1–41.
44. Солощук Л. В. Невербальные коммуникативные компоненты в системе межкультурной коммуникации // Вісн. Сум. держ. ун-ту. Філол. науки. – 2004. – № 4 (63). – С. 170–176.
45. Сорокин Ю. А. Креолизованные тексты и их коммуникативная функция / Ю. А. Сорокин, Е. Ф. Тарасов // Оптимизация речевого воздействия. – М. : [б. и.], 1990. – С. 180–181.
46. Barker L. L. Communication. – Englewood Cliffs : Prentice Hall, 1994. – 358 p.
47. Barker P. Designing and Evaluating Icons / Philip Barker, Paul van Schaik // Iconic Communication / Ed. by Masoud Yazdani, Philip Barker. – Bristol, UKPortlandOR, USA : Intellect Books, 2000. – P. 161–178.
48. Barker P. Human Communication Processes / Philip Barker // Iconic Communication / ed. by Masoud Yazdani, Philip Barker. – Bristol, UKPortlandOR, USA : Intellect Books, 2000. – P. 1–17.
49. Barker P. Icons in the Mind / Philip Barker, Paul van Schaik // Iconic Communication / Ed. by Masoud Yazdani, Philip Barker. – Bristol, UKPortlandOR, USA : Intellect Books, 2000. – P. 143–161.
50. Barzini E. Non-verbal Communication / E. Barzini. – N.Y., 1984. – 231 p.
51. Beardon C. IconText: An Exploration of the Limitations of Icon / Colin Beardon // Iconic Communication / Ed. by Masoud Yazdani, Philip Barker. – Bristol, UKPortlandOR, USA : Intellect Books, 2000. – P. 79–92.
52. Bergstrom, B. Essentials of Visual Communication / B. Bergstrom. – Published by Laurence King ; Publishing Ltd. ; Printed in China. – 2008. – 240 p.
53. Brown G. Discourse analysis / G. Brown, G. Yule. – Discourse Analysis. – Cambridge : CUP, 1983. – 288 p.
54. Crystal D. The Language Revolution. – Cambridge : Poliy Press, 2004. – 152 p.
55. Dictionary of Symbols / Carl G. Liungman. – New York, London. – n1991. – 596 p.
56. Dijk T. A. van. Discourse as Interaction in Society // Discourse as Social Interaction. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. – London : Sage Publications LTD, 2000. – Vol. 2. – P. 1–37.
57. Dominick J. P. The Dynamics of Mass Communication. // Joseph P. Dominick 4th ed. Published Created New York Mc Graw-Hill. 1993. – 616 p.
58. Helfman S. E. Signs and Symbols Around the World / Elizabeth S. Helfman. – Printed in the United States of America, 1967. – 192 p.

59. Lester P. M. Visual Communication Images with Messages / P. M. Lester 4th edition. Belmont, CA : Wadsworth Publishing Company. – 2006. – 464 p.
60. Mealing S. Do You See What I'm Saying? / Stuart Mealing // Iconic Communication / ed. by Masoud Yazdani, Philip Barker. – Bristol, UKPortlandOR, USA : Intellect Books, 2000. – P. 68–79.
61. Samoyault, T. Give me a sign. What Pictograms Tell us Without Words / Tiphaine Samoyault. – Published by Viking ; Printed in France, 1997. – 783 p.
62. Shiffrin D. Approaches to Discourse / D. Shiffrin. – Oxford : Blackwell, 1994. – 470 p.
63. Signs and Symbols. Communicating with pattern. Mark. Hampshire@Keith Stephenson. Rotovision SA, 2008. – 256 p.
64. Tonfoni G. Visualisation of Textual Structures / Graziella Tonfoni // Iconic Communication / Ed. by Masoud Yazdani, Philip Barker. – Bristol, UKPortlandOR, USA : Intellect Books, 2000. – P. 92–111.
65. Trager G. L. Paralanguage: A First Approach // Studies in Linguistics. – 1958. – № 13. – P. 1-12.
66. Yazdani M. and Barker P. Iconic Communication / Masoud Yazdani, Philip Barker. – Printed and found in Great Britain by Granwell Press, Wiltshire, 2000. – 204 p.
67. Yazdani M. Communication through Icons / Masoud Yazdani // Iconic Communication / ed. by Masoud Yazdani, Philip Barker. – Bristol, UKPortlandOR, USA : Intellect Books, 2000. – P. 63–68.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Modern forms and means of human communication process.
2. Linguistic communication.
3. Language acquisition.
4. Communication, its types and significance.
5. Types of communication.
6. Speech acts.
7. Paralinguistics.
8. A speech act and its structure.
9. A sender and a receiver in the communication process.
10. Pragmatic aspects of communication.
11. Gender aspects of communication.
12. Communicative intentions and strategies.
13. Information and communication in modern society.
14. Communicative linguistics as a science.
15. Methods of communicative linguistics.
16. Communication as an activity.
17. Functions of communication.
18. Animal communication.
19. The main laws of communication.
20. Communication models.
21. Dialogue and its peculiarities.
22. Classification of modern graphic means.
23. Communication channels.
24. Oral and written communication means.
25. The difference between oral and written means of communication
26. Color as one of the most powerful means of human interaction.
27. Text and discourse.
28. Types of discourses.

29. Explicit and implicit information.
30. Communication failures.
31. National peculiarities of non-verbal means of communication.
32. National peculiarities of maxims of communication.
33. Complex communicative analysis and its components.-
34. Visual and iconic communication.
35. Strategies and tactics of communication.